

Pięć Prawd Polaków

Smoleniacy odsłoniли tablicę. „Wiara naszych ojców jest wiarą naszych dzieci. Polska jest naszą Matką, nie można mówić o Matce źle” – takie między innymi słowa wiszą od czwartku w auli im. Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Smolenia.

Te zdania to fragment Pięć Prawd Polaków w Niemczech. Zostały one uchwalone w 1938 roku w Berlinie na zjeździe Związku Polaków w Niemczech. Zacytujmy je w całości: 1. Jesteśmy Polakami. 2. Wiara naszych ojców jest wiarą naszych dzieci. 3. Polak Polakowi bratem. 4. Co dzień Polak narodowi służy. 5. Polska jest naszą Matką, nie można mówić o Matce źle. Ten zbiór zasad od dawna jest bliski społeczności I LO im. Jana Smolenia, które kontynuuje tradycje pierwszego polskiego gimnazjum w Niemczech, które działało w Bytomiu w latach 1932-39. Zarówno polskie gimnazjum w Niemczech, jak i obecne I Liceum Ogólnokształcące zyskały miano „szkoły spod znaku Rodła”. Rodło to symbol Związku Polaków w Niemczech – kształt symboli-

zujący bieg Wisły z zaznaczonym Krakowem, jako kolebką polskiej kultury.

Z inicjatywy absolwentów I LO z pierwszych lat powojennych w czwartek 7 kwietnia odsłonięta w auli I LO tablicę, a właściwie metaloplastyczną planszę, z tekstem Pięciu Prawd Polaków. Znajdują się one w obrysie o kształcie granic współczesnej Polski, w której środku umieszczono również znak orła. Inicjatorem odsłonięcia tej tablicy był dr **Piotr Wochnik** wspierany przez kardiochirurga prof. **Tadeusza Otto**. Obaj panowie byli również fundatorami tablicy, a właściwie robót przygotowawczych przed jej wmurowaniem. Wykonanie samej tablicy zasponsorowała bowiem firma Rimsa z Piekar Śląskich i jej właściciel **Bogdan Rosiek**. – Kiedy zapytałam, ile bę-

dzie kosztowało wykonanie tablicy, pan **Rosiek** odpowiedział: jeżeli uczniowie szkoły będą stosowali się do tych zasad, to rachunek jest już uregulowany – opowiada **Katarzyna Łoza**, dyrektor I LO.

Uroczystość odsłonięcia tablicy zgromadziła wielu gości. Przybyli absolwenci I LO, bytomscy posłowie, przedstawiciele władz miasta z prezydentem **Piotrem Kojem** i jego zastępczynią **Haliną Biedą**. Prelekcję na temat rodowodu i popularyzowania idei Rodła wspólnie wygłosił **Tadeusz Szczyrbak** – prezes Rodziny Rodła z Wrocławia. Zabrzmiąły również słowa pieśni kojarzącej się z walką Polaków o utrzymanie polskości na ziemiach zajętych przez Niemców, czyli napisanej przez Marię Konopnicką „Roty”. Mówcy podkreślali, że dzisiaj mówie-

Fot. TOMASZ SZENALIKOWSKI

Tablica w szkolnej auli będzie przypominała o tradycjach szkoły.

nie o patriotyzmie i wartościach narodowych często uważane jest za anachroniczne i niepotrzebne. Tablicę w szkolnej auli odsłonięto po to, żeby przypomnieć i pokazać, że wcale tak nie jest.

Nie jest to pierwszy przykład promowania przez I LO wartości związanych z Prawdami Polaków. Kilka lat temu olbrzymie banery z tymi zdaniem zawisły na budynku szkoły. (m)

Bytom i dwa totalitaryzmy

Sesja w bibliotece. Przez ponad pół wieku Bytom znajdował się na terenie państw rządzonych przez straszne i zarazem podobne systemy totalitarne. O losach naszego miasta i jego mieszkańców w latach 1933-1989 mówiono w czasie sesji popularnonaukowej w Miejskiej Bibliotece Publicznej.

Sesję zatytułowaną „Bytom w cieniu dwóch totalitaryzmów 1933-1989” zorganizowały dwie instytucje: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu. W jej trakcie wygłoszono kilkanaście referatów poświęconych różnym aspektom życia w czasie dwóch socjalistycznych systemów totalitarnych: nazizmu, czyli narodowego socjalizmu, oraz komunizmu, czyli socjalizmu marksistowskiego. Wystąpili badacze z różnych ośrodków: Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Opolskiego, Instytutu Pamięci Narodowej oraz historycy niezależni.

Mówiono między innymi o partii nazistowskiej w Bytomiu i bytomskiej ubecji – pierwszych kierownikach Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Bytomiu. O ideologizacji systemu oświatowego w latach rządów nazistowskich oraz o ideologizacji szkolnictwa w dobie stalinizmu. O życiu codziennym w tych czasach, o jego mieszkańcach, a także o architekturze dwóch totalitaryzmów w Bytomiu.

Ciekawe wystąpienie wygłosił dr **Maciej Fic** z Uniwersytetu Śląskiego. Mówił on o migracjach ludności Bytomia w latach 1945-1950. To okres wielkiej zmiany – zarówno przynależności pań-

stwowej Bytomia, jak i rządzącego systemu. Nic dziwnego, że w tych latach została także w dużej części „wymieniona” ludność Bytomia, materialną substancję miasta wypełniła zupełnie inna mieszkanka społeczna. – Nie sposób określić, ilu Niemców pozostało w Bytomiu w chwili przejęcia miasta przez administrację polską, albowiem część z nich deklarowała narodowość górnośląską, aby uzyskać przydział żywności albo uniknąć nakazu wyjazdu do Niemiec – mówił **Maciej Fic**. W każdym razie w 1945 roku ludność Bytomia uległa swoistemu „transferowi”. Według **Fica** po 1945 roku w Bytomiu znalazły się trzy grupy ludności, każda innego pochodzenia i kierująca się innym etosem. Pierwsi to ci, którzy uważali się za „gospodarzy terenu”, czyli autochtoni – Ślązacy oraz Niemcy, którym udało się pozostać w rodzinnym mieście. Drugi to ci, którzy uważali się na tej ziemi za „pionierów polskości”, czyli przybysze i osadnicy z centralnej Pol-

ski. I wreszcie wysiedleńcy (tzw. repatrianci) zza linii Buga, którzy na Śląsku szukali „rekompensaty krzywd”.

Uwagę poświęcono także między innymi życiu codziennemu w powiecie bytomskim w czasie II wojny światowej, przemysłowi i górnictwu w naszym mieście, a także zmianom nazw ulic w latach 1933-1991. Patrząc na program sesji można dojść do wniosku, że organizatorom chodziło, aby porównać poszczególne dziedziny życia w różnych czasach i w różnych systemach. Wystąpienia wygłoszone w czasie spotkania będą dostępne, albowiem planowane jest wydanie książki, zawierającej pokłosie sesji.

Nie da się oprzeć wrażeniu, że katastrofalny stan, w jakim obecnie pogrążył się Bytom, w sporej części wynika z faktu, że przez ponad 50 lat znajdował się on na terenie państw rządzonych przez systemy totalitarne. Oczywiście nie sposób tym usprawiedliwiać wszystkich bolączek zaniedbań,

bo ostatnie 21 lat to sporo czasu na odbudowę i odnowę. Niemniej – Bytom swoje przeszedł. Czas dwóch następujących po sobie totalitaryzmów nie był dla naszego miasta dobrym okresem. Warto o tym pamiętać. Zwłaszcza że dziś, gdy nazizm wciąż budzi ponure skojarzenia, natomiast komunizm wiele osób jest skłonnych traktować o wiele bardziej wyrozumiale i uznawać raczej za okres śmieszny. Tymczasem był to oparty na kłamstwie ustrój totalitarny, który miał nie tylko groteskowe, ale też okrutne oblicze. W historii Bytomia można zresztą odnaleźć pewien symbol, wskazujący na „przekazanie pałeczki” jednemu totalitaryzmowi przez drugi. Przed budynkiem obecnego Urzędu Miejskiego w miejscu, gdzie stał ozdobiony swastyką nazistowski pomnik Horsta Wessela, po wojnie ustawiono zwieńczony czerwoną gwiazdą pomnik wdzięczności armii sowieckiej.

MARCIN HAŁAŚ

REKLAMA

Okulary: Fielmann. Niskie ceny zamiast wielkich słów.

Fielmann przedstawia Państwu cały świat mody okularowej: ponad 2.000 modeli opraw okularowych, znane marki i modele wielkich projektantów. Wszystkie okulary z 3-letnią gwarancją. Wszystkie w gwarantowanie korzystnej cenie, ponieważ Fielmann daje Państwu gwarancję zwrotu pieniędzy*.

Modne okulary przeciwsłoneczne z Państwa mocą szkła z metalu lub tworzywa sztucznego, ochrona przed promieniowaniem UV, 3 lata gwarancji, łącznie z badaniem ostrości wzroku.	79⁵⁰ zł
Bezpłatne badanie ostrości wzroku najnowocześniejszymi urządzeniami, w każdej chwili, bez rejestracji.	0⁰⁰ zł
Supermodne okulary z Państwa mocą szkła ponad 200 modeli, z metalu lub tworzywa sztucznego, szkła jednoogniskowe, 3 lata gwarancji, łącznie z badaniem ostrości wzroku.	59⁵⁰ zł
Okulary progresywne ponad 200 modeli, z metalu lub tworzywa sztucznego, 3 lata gwarancji, łącznie z badaniem ostrości wzroku.	199⁵⁰ zł

Okulary: Fielmann.

Szampaniński zakład

*Gwarancja zwrotu pieniędzy. Jeśli w ciągu sześciu tygodni od dokonania zakupu w firmie Fielmann zobaczysz Państwa ten sam produkt, proponowany gdzie indziej taniej, Fielmann przyjmie ławar z powrotem i zwróci cenę zakupu. Dodatkowo podarujemy Państwu butelkę szampana. Okulary: Fielmann.